

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35297
Nom	Intervenció logopèdica en els trastorns de la lectoescriptura
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau de Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau de Logopèdia	24 - Intervenció logopèdica en els trastorns de la lectoescriptura	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
SORIANO FERRER, MANUEL	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació

RESUM

La matèria Intervenció Logopèdica en els Trastorns de la Lectoescriptura és una matèria de 4.5 crèdits ECTS de tercer curs, de caràcter obligatori, la responsabilitat docent dels quals recau sobre professorat del Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació.

La matèria pretén formar els logopedes futurs en la detecció i intervenció davant dels possibles problemes que poden sorgir en el procés d'ensenyament/aprenentatge del llenguatge escrit, que constitueixen els problemes de més prevalença en l'edat escolar. Així, aquesta matèria s'organitza al voltant de cinc unitats instruccionals: a) prevenció i identificació de les dificultats, així com l'avaluació i la intervenció en les dificultats en el reconeixement i escriptura de paraules, les dificultats en la comprensió lectora i la composició escrita, les dificultats en les matemàtiques i, finalment, en els problemes associats als trastorns de la lectoescriptura.

Aquesta matèria, a més d'aportar la fonamentació teòrica, té un caràcter eminentment pràctic, basada en l'anàlisi i la resolució de casos amb diferents tipus de problemes d'aprenentatge a la lectoescriptura.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

1203 - Grau de Logopèdia :

R4-OBLIGACIÓ D'Haver superat prèviament l'assignatura

35290 - Trastorns de la lectoescriptura

Altres tipus de requisits

Es recomana que els estudiants tinguin coneixements d'avaluació psicològica, així com de desenvolupament i adquisició del llenguatge. A més, els estudiants que cursin aquesta matèria han d'haver superat la matèria Trastorns de la Lectoescriptura, que els proporciona els coneixements base sobre la qual s'assenta aquesta matèria del pla d'estudis.

COMPETÈNCIES

1203 - Grau de Logopèdia

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la comunicació i el llenguatge.
- Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.
- Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, i establir objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent les diferents etapes evolutives de l'ésser humà, incloent-hi la perspectiva de gènere.
- Treballar en els entorns escolar, assistencial i sanitari formant part de l'equip professional. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb logopèdia.

- Comprendre i valorar les produccions científiques que sustenten el desenvolupament professional del logopeda.
- Ser capaç de desenvolupar habilitats com regular el seu propi aprenentatge, resoldre problemes, raonar críticament i adaptar-se a situacions noves.
- Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.
- Conèixer i valorar de forma crítica la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica.
- Comunicar de manera oral i escrita les seues observacions i conclusions al pacient, als seus familiars i a la resta de professionals que intervenen en la seua atenció adaptant-se a les característiques sociolingüístiques de l'entorn.
- Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.
- Conèixer les tècniques i instruments d'avaluació i diagnòstic de trastorns de la lectoescriptura.
- Conèixer els principis, funcions i procediments de la intervenció en trastorns de la lectoescriptura.
- Dissenyar, implementar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la lectoescriptura.
- Explorar, avaluar i diagnosticar els trastorns de la lectoescriptura i establir un pronòstic d'evolució.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Dissenyar programes i sessions de prevenció de trastorns en la lectura. Avaluar i intervenir en les dificultats d'accés al lèxic, la comprensió lectora, l'escriptura i l'aprenentatge de les Matemàtiques (DAM)

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. PREVENCIÓ I IDENTIFICACIÓ DELS TRASTORNS DE LA LECTOESCRITURA.

Programes preventius en els contextos de desenvolupament: Família i Escola. Tendències i polèmiques actuals en la identificació. Els criteris d'identificació a la pràctica logopèdica.

2. AVALUACIÓ I INTERVENCIÓ EN LES DIFICULTATS EN EL RECONeixEMENT I ESCRITURA DE PARAULES.

Procediments d'avaluació: psicomètrics vs funcionals.

Estratègies d'intervenció en dislèxia evolutiva, disortografia i disgrafia evolutiva.

Programes específics d'instrucció.

3. AVALUACIÓ I INTERVENCIÓ EN LES DIFICULTATS DE COMPRENSIÓ LECTORA I EXPRESSIÓ ESCRITA

Procediments d'avaluació: psicomètrics vs informals.

Metodologies instruccionals de la comprensió lectora i la expressió escrita: estratègies generals i específiques.

Programes específics d'instrucció.

4. AVALUACIÓ I INTERVENCIÓ EN LES DIFICULTATS EN LES MATEMÀTIQUES

Procediments d'avaluació de les DAM: psicomètrics vs funcionals.

Estratègies d'intervenció en la numeració i sèrie numèrica. Procediments instruccionals a les operacions aritmètiques. Materials didàctics.

Estratègies d'instrucció en estratègies cognitives i metacognitives de solució de problemes matemàtics.

5. AVALUACIÓ I INTERVENCIÓ EN ELS PROBLEMES ASSOCIATS A LES DIFICULTATS EN LA LECTO-ESCRITURA.

Procediments d'avaluació dels problemes socio-personals i conductuals. Aproximacions per afavorir l'ajust social dels estudiants. Intervenció a l'àrea personal.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en laboratori	15,00	100
Estudi i treball autònom	67,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

El caràcter teoricopràctic de les competències especificades per aquesta matèria es reflectirà en la metodologia de formació que s'estructurarà en dos eixos. L'eix teòric tindrà un component d'exposició i sistematització de coneixements per part del professor que requerirà la participació activa de l'alumne amb lectures avançades dels continguts. L'eix pràctic es concretarà en la realització 1) activitats de classe supervisades en què s'analitzaran casos pràctics, es visionaran documents gràfics, s'interpretaran protocols de detecció de dificultats d'aprenentatge, s'analitzaran programes d'intervenció, es valoraran articles i s'exposaran treballs que serveixin de base a activitats de debat i contrastació i 2) activitats de treball individual i en grups.

AVALUACIÓ

PRIMERA CONVOCATÒRIA

A l'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà una combinació de diferents tipus d'informacions, vinculades a les diferents activitats que els estudiants desenvolupin. Els procediments d'avaluació contemplaran a la primera convocatòria:

- * 10%: Assistència i participació activa a les classes i a les activitats d'aula que es plantegin.
- * 30%: Assistència, treballs i activitats pràctiques realitzats per l'estudiant, que poden consistir en la resolució de casos pràctics, activitats individuals i grupals, exposicions dels alumnes. L'assistència a les pràctiques és obligatòria i per aprovar l'assignatura cal assistir com a mínim a un 80% de les classes. La no-assistència ha de ser deguda a raons de força major ben documentades (condició de salut sobrevinguda, mort de familiar fins a tercer grau, citació judicial, examen oficial, acompanyament a un familiar de primer grau per motius mèdics).
- *60%: Examen, que consistiran en la realització de proves escrites i/o orals, amb preguntes objectives i de desenvolupament. La qualificació de la part objectiva mai no superarà el 25% de l'examen, mentre que la part de desenvolupament tindrà un pes mínim del 35%.

Els requisits mínims per superar la matèria en primera convocatòria seran els següents:

- Superar el 50% de l'examen (amb un pes del 60%)
- Superar el 50% dels treballs i activitats pràctiques que es plantegin (amb un pes del 30%)
- Superar el 50% de l'assistència a les activitats d'aula que es plantegin (amb un pes del 10%).

El sumatori dels 3 components ha de ser igual o superior a 5.

SEGONA CONVOCATÒRIA

Els procediments d'avaluació contemplaran a la segona convocatòria:

- * 40%: Examen oral emprant enregistrament digital del mateix i/o examen escrit sobre les competències treballades tant en les activitats d'aula com en els treballs i activitats pràctiques.
- *60%: Examen, que consistirà en la realització de proves escrites i/o orals, amb preguntes objectives i de desenvolupament. Donades les característiques de la matèria i de la titulació, s'exigirà un domini alt del llenguatge escrit.

Els requisits mínims per superar la matèria en segona convocatòria seran els següents:

- Superar el 50% de l'examen (amb un pes del 60%)

- Superar el 50% de la prova de competències treballades tant a les activitats d'aula com als treballs i activitats pràctiques (amb un pes del 40%).

Nota relativa a plagis: la còpia o el plagi manifest de qualsevol tasca part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns. És deure d'un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents a les proves d'avaluació, en els treballs que es facin o en documents oficials de la universitat (Art. 13 d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari al R.D. 1791/2010, del 30 de desembre).

Així mateix, en horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en grup per tal de verificar el grau de participació i èxit en els objectius fixats per a qualsevol tasca. No acceptar aquesta verificació, suposarà no superar l'assignatura o activitat en qüestió.

Davant pràctiques fraudulentes es procedirà segons allò establert pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83.pdf>

Sistema de qualificació:

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda queden sotmeses al que disposa el Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per a títols de grau i màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

D'acord amb aquesta, es concreta en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, usant la següent escala de qualificació:

- De 0 a 4.9: suspens.
- De 5 a 6.9: aprovat.
- De 7 a 8.9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

Només es sumaran els diferents apartats contemplats a l'avaluació quan es superen els requisits mínims establerts per a cadascun d'ells.

A l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les regles següents:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb més ponderació la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb més ponderació, i aquest no assoleix requisits mínims, s'ha de fer constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació a l'apartat d'avaluació amb més ponderació, i aquest supera els requisits mínims establerts, però no s'assoleixen aquests requisits en algun dels apartats restants, es farà

constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel que no supera l'assignatura.

En segona convocatòria, es procedirà d'acord a:

Només caldrà l'opció NO PRESENTAT, quan no s'hagi presentat a més d'un dels apartats d'avaluació, incloent-hi el de més ponderació.

- Si hi ha qualificacions en tots els apartats d'avaluació i no es compleixen requisits mínims en algun, constarà SUSPENS i la nota en base 10 corresponent a l'apartat que no s'ha superat. Si fos més d'un apartat el no superat, constarà la màxima nota dins del suspens a la base 10.
- Si no se supera algun o diversos dels requisits mínims i manca un apartat d'avaluació, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat no superat.
- Si se superen dos apartats d'avaluació i n'hi ha un tercer en què no s'han presentat evidències d'avaluació, es farà constar SUSPENS i, com a qualificació, la mitjana de puntuacions és 0,0 la part no presentada (màxim possible 4.9).
- Si se supera la prova de major ponderació, però manquen evidències en un o més dels apartats restants, constarà SUSPENS. Es sumaran les parts i: a) si la suma és inferior a 5, es farà constar aquest resultat; b) si la suma és superior a 5, s'ha de fer constar 4.9.

El procediment a seguir per atorgar la Matrícula d'Honor serà el següent: Es podrà obtenir una matrícula si la qualificació global supera el 9. En cas que hi hagi empat a les qualificacions la matrícula s'atorgarà a la persona que hagi obtingut major qualificació al examen.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Bryant, P. & Bradley, L. (1998). Problemas infantiles de lectura. Madrid: Alianza Editoria
- Cuetos, F., Soriano, M., y Rello, L. (2019). Dislexia. Ni despiste ni pereza. Madrid: La Esfera de los Libros
- Jiménez, J. E. (2016). Dislexia en español: prevalencia e indicadores cognitivos, culturales, familiares y biológicos. Madrid: Pirámide
- Jiménez, J.E. (2019): Modelo de respuesta a la intervención. Un enfoque preventivo para el abordaje de las dificultades específicas de aprendizaje. Madrid: Pirámide
- Miranda, A., Fortes, M. C., y GIL, M. D. (1998). Las dificultades en el aprendizaje de las matemáticas: un enfoque evolutivo. Málaga: Aljibe.
- Miranda, A., Vidal-Abarca, E., y Soriano, M. (2000). Evaluación e intervención psicoeducativa de estudiantes con dificultades de aprendizaje. Madrid: Pirámide.
- Soriano, M. (2014). Dificultades en el aprendizaje. GEU

- Vieiro, P. y Gómez, I. (2004). Psicología de la Lectura. Madrid. Pearson.Prentice Hal

Complementàries

- Carriedo, N. & Alonso Tapia, J. (1994). ¿Cómo enseñar a comprender un texto?. Madrid. Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
- Cassany, D. (2000). Reparar la escritura. Didáctica de la corrección de lo escrito. Barcelona. Graó. Biblioteca Aula.
- Cuetos, F. (2008). Psicología de la Escritura. Madrid: Wolters kluwer
- Cuetos, F. (2008). Psicología de la Lectura. Madrid: Wolters kluwer
- Deaño, M. et al. (2001). Tratamiento educativo de los trastornos en lenguaje oral y escrito. Gersam, Sistema de Información y Editoriales S.L
- Defior, S. (1996). Las dificultades de aprendizaje; un enfoque cognitivo. Archidona. Ediciones Aljibe.
- Escoriza, J. (2002). Dificultades de aprendizaje. Contenidos teóricos y actividades prácticas. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.
- García, J. (2002). Aplicaciones de intervención psicopedagógica. Madrid: Pirámide.
- García, J. N. (1998). Manual de dificultades de aprendizaje. Madrid. Narcea.
- García, J. N. (2001). Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica. Barcelona. Ariel.
- González, J. A. y Núñez, J. C (1998). Dificultades del aprendizaje escolar. Madrid. Pirámide.
- Jiménez, J.E & Artiles, C. (1991). Como prevenir y corregir las dificultades de Aprendizaje. Madrid. Editorial Síntesis.
- Jiménez, J.E., y Ortiz, R. (1995). Conciencia fonológica y aprendizaje de la lectura: Teoría, evaluación e intervención. Madrid: Ed. Síntesis.
- Leucona, M. P. (1998). Pensar para escribir. Un programa de enseñanza para la composición escrita. Madrid. Centro de Investigación y Documentación Educativa.
- Romero, J. y González, M.J. (2001). Prácticas de comprensión lectora. Estrategias para el aprendizaje. Madrid: Alianza Psicología y Educación.
- Rueda, M. (1995). La lectura: adquisición, dificultades e intervención. Salamanca. Amarú.
- Salvador F. (2000). Cómo prevenir las dificultades en la expresión escrita. Archidona.
- Sánchez, E. (1998). Comprensión y redacción de textos. Barcelona. Edebé.
- Solé, I. (1997). Estrategias de lectura. Barcelona. Graó.
- Suárez, A. (2000). Iniciación escolar a la escritura y la lectura. Madrid. Pirámide.
- Vieiro, P. y Gómez, I. (2004). Psicología de la Lectura. Madrid. Pearson.Prentice Hall.

A lo largo de las clases se proporcionará a los estudiantes bibliografía más específica.